

”Månedens klumme”

November 2013

Forskudte startklodser

Af Jacob Folke Rasmussen

Hvordan tilrettelægger man bedst en inkluderende undervisning for de børn, som fagligt ikke er nået så langt som deres klassekammerater? Dette er en af de problemstillinger, som jeg taler med mange lærere om. ”Det er svært, at få ham til at føle sig som en del af klassen, når han er så langt bagefter” lyder bekymringen ofte. Denne overvejelse har fået mig til at tænke på, om der er brug for, at vi tænker anderledes om det fænomen, at nogle børn kan mere og er nået længere end andre.

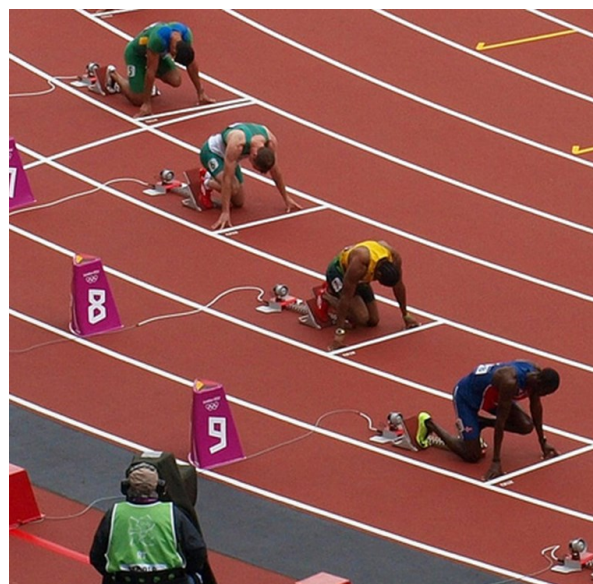
Ord om mængde og længde

Hvis vi starter med at kigge på ordene, som vi bruger til at beskrive forskellene mellem børnenes faglige niveau, viser det sig, at disse ord knytter sig til måling af mængde og længde. Nogle børn kan ”mere”, mens andre kan ”mindre”. Nogen er ”foran”, mens andre er ”bagud”. Det er selvsagt ikke ønskværdigt hverken for børnene eller læreren, at nogen mangler noget eller halser bagefter. Af et godt hjerte tilskyndes vi derfor til at få fyldt mere på dem, der er i underskud, og få speedet tempoet op for dem, der hænger.

Vi vælger medicinen ud fra den diagnose, vi har stillet. Men som al anden medicin har også denne type ordinationer bivirkninger. Blandt andet at barnet kan komme til at føle sig mindreværdig, forkert og under pres. Løsningen bliver en del af problemet. Men hvilke alternativer kunne findes?

Røddernes musiske gennembrud

Jeg havde engang et fritidsjob som musiklærer for en gruppe udviklingshæmmede. Deres band hed ”Rødderne”, og bestod af 8-10 meget entusiastiske unge og voksne. Jeg startede vores første øver op med at forsøge at få nogle enkle rytme- og akkordsekvenser til at fungere.

Dette gik mildt sagt dårligt. Alle spillede i deres eget tempo og i deres egen verden. Tilmed lød de lyde, der kom ud af det, langt fra de dansk-tophits, som Rødderne drømte om at komme til at spille. Både Rødderne og jeg mistede efterhånden energi og tro på, at vi nogensinde kunne komme i nærheden af det, som vi gerne ville.

Efter et par gange sadlede jeg derfor om, og indspillede alle instrumentstemmerne på en computer. Den følgende aften lyste Rødderne op. Nu svingede det, og de fik motivation til at engagere sig i øvningen. For vi opgav nemlig ikke, at de skulle lære selv at spille så meget med som muligt. Blot vendte vi processen om, så vi gradvist

pillede mere og mere af instrumentstemmerne på computeren efterhånden som medlemmerne af orkesteret var klar til at spille mere og mere af dem på egen hånd.

Fuld skrue fra start

Parallelt til Røddernes musiske proces kunne man forestille sig forløb i andre fag, hvor alle fra starten får alle tænkelige hjælpemidler stillet til rådighed. I forhold til læsning underbygges denne idé af, at forskningen viser, at også børn med en såkaldt normal læseudvikling har glæde af kompenserende hjælpemidler i deres begynderlæsning. Ikke mindst fordi de hurtigt kommer i gang med det, det hele handler om – nemlig at tilegne sig information og at kunne udfolde de historier, der gemmer sig i litteraturens verden. (Mange kommer til at glemme, at læsning ikke er et mål, men et middel).

Nedtrapning

Efterhånden som nogle børn begynder at kunne mere på egen hånd, "nedtrappes" brugen af hjælpemidler gradvist. Nogen kommer på et tidspunkt til at kunne klare sig helt uden, nogen kommer til at støtte sig til teknologiens hjælp en gang imellem (hvem af os har ikke glæde af stavkontrollen af og til), mens andre måske gennem hele deres skoletid har brug for den kompenserende støtte.

De forskudte startklodser

Den metafor, som fortællingen skaber hos mig, er billedet af de startklodser, som vi kender fra atletik. På 100 m banen er startpunktet det samme, men på 200 m og 400 m banen er startklodserne forskudte. I atletikkens verden er jeg godt klar over, at deltagerne ender med at have tilbagelagt den samme distance. Men i den overførte betydning adskiller undervisningsbanerne sig på den måde, at børnene ikke løber lige langt. Alligevel når de samtidigt i mål

Bivirkningens nedtoning

Kunstgrebet i planlægningen af denne type undervisning bliver med andre ord skabelsen af forskudte startklodser på en bane med fælles målstreg. Effekten skulle gerne blive en nedtoning af den bivirkning, der fik nogen børn til at føle sig forkerte eller uden for fællesskabet. Vist er deres veje forskellige, men de når til målet sammen med de øvrige, hvilket vil have en effekt på måden, de tænker om sig selv på.

Positive planlægningseffekter

At de forskudte startklodser skabes ved at rykke de dygtigste og hurtigste bagud skulle samtidig gerne have en positiv betydning for omfanget og tyngden af lærerens planlægning. Den lærer, der skal planlægge mange forskellige forløb inden for samme klasse, får øget sin forberedelsesmængde. Det samme gælder den lærer, der skal planlægge et fællesforløb og efterfølgende finde ud af, hvordan han eller hun kan rykke eleverne med faglige udfordringer længere frem. Med ved at forløbet planlægges efter en slags "laveste fællesnævner", kommer der ikke til at ligge ekstra forberedelse i forhold til de fagligt stærke elever, der skal rykkes bagud. Deres ekstraarbejde kommer nemlig til at bestå af den vejstrækning, de tilbagelægger på egen hånd. Eller forberedelse de selv overtager, kunne man også kalde det. På denne måde opnås effekten, hvor det er dén, der gør arbejdet, der lærer noget.

Læs tidligere udgaver af "Månedens klumme" på inklusion/soroe.dk

SORØ
KOMMUNE